

Liikluse õpitulemused

1. Laps/õpilane põhjendab turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite (turvavöö, kiiver, peatugi ja helkur, käe- ja põlvekaitsmed) vajalikkust ja kasutab neid igapäevases tegevuses erinevates liikluskeskkondades.

	Alusharidus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	IV kooliaste
<p>TEADMISED TURVAVÖÖ</p> <p>ENDA NÄHTAVAKS TEGEMINE (SH HELKURI KASUTAMINE)</p> <p>KIIVER</p> <p>PEATUGI</p>	<p>Laps: teab, et lapsed peavad autos kasutama turvatooli;</p> <p>teab, et helkuri kandmine aitab pimedal ajal end autojuhile nähtavaks teha;</p> <p>teab, et kiiver on oluline kaitsevahend rattaga sõitmisel;</p>	<p>Õpilane: kirjeldab turvavöö vajalikkust;</p> <p>saab aru, miks on helkuriga liiklemine ohutum, teab erisust raudteel;</p> <p>selgitab ja saab aru kiivri kandmise vajalikkusest jalg- ja tõukerattaga, tasakaaluliikuri jms sõitmisel;</p>	<p>Õpilane: põhjendab turvavöö vajalikkust ja kirjeldab, mis juhtub kokkupõrke korral autos või bussis sõitjaga;</p> <p>põhjendab, miks on oluline liikluses olla nähtav/märgatav, sh miks on helkuriga liiklemine ohutum; kirjeldab helkuri toimimise põhimõtet, teab erisusi helkuri kandmisel asulavälisel teel, linnas ja raudteel;</p> <p>teab seadusega kehtestatud reegleid jalgratastele (tuled, pidurid, helkurid, signaal jms).</p> <p>kirjeldab autos peatõe õige kasutamise vajalikkust;</p>	<p>Õpilane: toob välja seosed turvavöö kasutamise, kiiruse ja kokkupõrke vahel;</p> <p>kirjeldab helkuri toimimise (peegelduvuse) põhimõtet ning selgitab helkuri kandmise vajadust;</p> <p>põhjendab ja analüüsib turvavahendite (turvavöö, kiiver, peatugi) ja helkuri kasutamise vajalikkust ja erisusi nt raudteel;</p> <p>teab seadusega kehtestatud nõudeid sõiduvahenditele (tuled, pidurid, helkurid, signaal jms).</p>	<p>Õpilane:</p> <p>põhjendab ja analüüsib turvavahendite kasutamise vajalikkust ja erisusi erinevate liikluskeskkondade puhul (nt, et turvavahendid ja helkur ei suurenda ohutust raudteel);</p>
<p>KÄITUMINE TURVAVÖÖ</p> <p>ENDA NÄHTAVAKS TEGEMINE</p>	<p>kasutab autos sõites turvatooli;</p> <p>jälgib täiskasvanu suunamisel helkuri olemasolu endal ja teistel;</p>	<p>kinnitab autos ja bussis turvavöö;</p> <p>kannab kergliiklejana halva nähtavuse korral või pimedal ajal liigeldes õigesti kinnitatud helkurit või muud valgusallikat, mis aitab ennast nähtavaks teha;</p>	<p>kinnitab autos, taksos ja bussis turvavöö;</p> <p>kannab kergliiklejana halva nähtavuse korral või pimedal ajal liigeldes õigesti kinnitatud helkurit või muud valgusallikat; kasutab läbi aasta erinevaid enda nähtavaks tegemise viise eristumaks keskkonnast (riietus);</p>	<p>kinnitab autos, taksos ja bussis turvavöö;</p> <p>kannab kergliiklejana halva nähtavuse korral või pimedal ajal liigeldes õigesti kinnitatud helkurit või muud valgusallikat; kasutab kergliiklejana läbi aasta erinevaid enda nähtavaks tegemise ja keskkonnast eristumise viise (riietus);</p>	

KIIVER	oskab kiivrit endale pähe panna;	kannab jalgratturina kiivrit.	oskab kiivrit õigesti kasutada;	kasutab jalgratturina ja pisimopeedijuhina kiivrit õigesti.	
SÕIDUVAHENDI KORRASOLEK			hindab oma sõiduvahendi (nt tõukeratas, jalgratas) korrasolekut.	hindab oma sõiduvahendi (nt jalgratas, pisimopeed) korrasolekut;	
PEATUGI				reguleerib autos istudes oma peatoe õigele kõrgusele.	kasutab turva- ja ohutusvahendeid, sh helkurit õigesti.

2. Laps/õpilane jälgib ja analüüsib enda ning kaaslaste käitumist ohutuse seisukohast, eristab ohtlikku liikluskäitumist (sh tegelemine kõrvaliste tegevustega) ohutust liikluskäitumisest, ning peab ohutut käitumist oluliseks.

	Alusharidus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	IV kooliaste
OSKUS KÄITUMISE JÄLGIMINE JA ANALÜÜSIMINE	Laps: vaatleb õpetaja juhendamisel teiste käitumist liikluses	Õpilane: vaatleb õpetaja juhendamisel teiste käitumist liikluses;	Õpilane: jälgib (eneseanalüüsi, vaatluse vm meetodi abil) enda ja kaasõpilaste käitumist liikluses jalakäija ja jalgratturina erinevates liikluskeskkondades;	Õpilane: jälgib ja analüüsib enda ja teiste käitumist liikluses erinevates liikluskeskkondades;	Õpilane: jälgib, analüüsib ja hindab liiklusreeglitest lähtudes enda ja teiste käitumist liikluses erinevatest liikumisviisidest lähtudes;
OHUTU JA OHTLIKU KÄITUMISE ERISTAMINE	eristab õiget käitumist vales jalakäija ja kaasreisija näitel kirjeldab võimalikke ohte liikluses oma liikumisviisist tulenevalt, sh oma koduteel (lasteaia ja kodu vahel)	kirjeldab enda kogemuse ja etteantud situatsioonide põhjal eakaaslastest jalakäijate ohukäitumisi erinevates liikluskeskkondades ja toob välja õnnetuste põhjused; selgitab, millised kohad liikluses on kõndimiseks, müramiseks ja mängimiseks ohtlikud (nt koostab	uurib (nt uurimus- või loovtöös, kirjandis) ja juhib kaasõpilaste tähelepanu turvavahendite kasutamise vajadusele; kirjeldab jalakäijatega ning jalgratturitega juhtunud õnnetuste (sh raudteeõnnetuste) peamised põhjused; märkab ja kirjeldab võimalikke ohtlike situatioone erinevates liikleja rollides ning liikluskeskkondades;	viib läbi uurimuse või teavitustegevuse ohutu käitumise propageerimiseks klassis või koolis; analüüsib võimalikke ohtlike situatioone erinevates liikluskeskkondades ja erinevates liikleja rollides toob välja jalakäijate, jalgratturite ja pisimopeedijuhtidega juhtunud õnnetuste peamised põhjused, sh raudteeohutuse aspektist	viib läbi uurimuse või teavitustegevuse ohutu käitumise propageerimiseks klassis või koolis; otsib, kirjeldab ja analüüsib ning annab omapoolse hinnangu võimalikele ohtlikele situatsioonidele erinevates liikluskeskkondades (isiklikul, kooli, kogukonna, riigi ja maailma tasandil);

SEKKUMINE	Teab hädaabinumbrit 112	tagajärgedest tulenevalt ohtlike kohtade pingerea); nimetab liikluses kõrvaliste tegevustega tegelemise riske; konkreetses ohuolukorras juhib kaaslaste tähelepanu ohutu liikluskäitumise vajalikkusele, vajadusel teavitab täiskasvanut või helistab hädaabinumbri 112, veendudes eelnevalt enda ohutuses;	konkreetses ohuolukorras juhib kaaslaste tähelepanu ohutu liikluskäitumise vajalikkusele, vajadusel teavitab täiskasvanut või politseid liiklusõnnetusest (helistab hädaabinumbri 112) ning ohtlikest olukordadest liikluses;	(loob põhjus – tagajärg seoseid väärkäitumise puhul); sekkub sobival viisil ja ennastsäästvalt ohuolukorra ärahoidmiseks kui kaaslaste käitumine oma või teiste elu ohtu seab, oskab tähelepanu juhtida teiste ohtlike käitumisele liikluses;	sekkub sobival viisil ja ennastsäästvalt ohuolukorra ärahoidmiseks kui kaaslaste käitumine oma või teiste elu ohtu seab;
OHUTU KÄITUMISE VÄÄRTUS-TAMINE		saab aru, et ohutu käitumine liikluses aitab vältida õnnetusi ning valikute korral eelistab käituda ohutult; saab aru oma eksimustest ning püüab neid edaspidi vältida.	saab aru, et ohutu käitumine liikluses aitab vältida õnnetusi ning valikute korral eelistab käituda ohutult.	saab aru, et ohutu käitumine liikluses aitab vältida õnnetusi, valikute korral eelistab käituda ohutult ning teeb soovitusi ohtudest hoidumiseks eakaaslastele ja lähedastele.	saab aru, et ohutu käitumine liikluses aitab vältida õnnetusi, valikute korral eelistab käituda ohutult ja arvestab teiste liiklejate ohutusega, sh ei sea ennast ja teisi ohtu.

3. Laps/õpilane käitub ohutult arvestades kaasliiklejate ja ilmastikutingimustega/ keskkonnast tulenevate ohtudega, vajadusel sekkub teiste ohutuse tagamiseks

	Alusharidus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	IV kooliaste
TEADMINE KESKKONNA MÕJU	Laps: kirjeldab võimalikke ohte jalakäijana erinevatel aastaegadel; teab jalakäija jaoks ohutuid teeületuse kohti erinevates liikluskeskkondades;	Õpilane: saab jalakäijana aru, et märjal ja lumisel teel on sõidukite peatumisteed pikem kui kuival; kirjeldab (jalakäijana) liiklusohute erinevatel aastaegadel;	Õpilane: saab jalakäija ja jalgratturina aru, et märjal ja lumisel teel on sõidukite peatumisteed pikem kui kuival;	Õpilane: selgitab, millistest teguritest sõltub sõiduki, sh rongi peatumisteed; teab sõiduki peatumisteedonna pikkust linna- ja maanteekiirusel kuival ja märjal teel;	Õpilane: selgitab, millistest teguritest sõltub sõiduki peatumisteed; teab sõiduki peatumisteedonna pikkust linna- ja maanteekiirusel kuival, märjal ja lumisel teel; teab pidurduse ja kiirenduse mõistete erinevust erinevate teolude puhul;

KÄITUMINE LIIKLUS- KESKKONDADE HINDAMINE	kirjeldab enda asukohta (ümbritseva suhtes); orienteerub lasteaia õuealal; valib jalkäijana tee ületamiseks ohutu koha; väärtustab viisakust liikluskeskkonnas (liikluse „tere“ – pilkkontakt).	suunab oma tähelepanu erinevate liikluskeskkondade (sh raudtee) jälgimisele ning hindamisele erinevates ilmastikutingimustes; väärtustab viisakust liikluskeskkonnas (teiste liiklejatega arvestamine jalkäijana, liikluse „tere“ - pilkkontakt ja tänamine).	leiab võimaluse ohtude vältimiseks liikluses erinevates ilmastikutingimustes (nt jalkäijana pimedas, vihma või tuisuga; ei sõida jalgrattaga libedal ajal). väärtustab viisakust liikluskeskkonnas (teiste liiklejatega arvestamine jalkäija ja jalgratturina, liikluse „tere“ - pilkkontakt ja tänamine)	leiab võimalusi ohtude vältimiseks erinevates ilmastiku tingimustes. väärtustab viisakust liikluskeskkonnas (teiste liiklejatega arvestamine jalkäija, jalgratturi ja mopeedijuhina, liikluse „tere“ - pilkkontakt ja tänamine	kirjeldab ja analüüsib erinevatest liikluskeskkondadest ja ilmastikutingimustest tulenevaid ohte, sh ilmastiku mõju erinevatele transpordiliikidele väärtustab viisakust liikluskeskkonnas (teiste liiklejatega arvestamine jalkäija, jalgratturi, mopeedijuhi ja autojuhina, liikluse „tere“ - pilkkontakt ja tänamine.
---	---	--	--	---	---

4. Laps/õpilane tunneb liiklusreegleid ja –märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes ning järgib liiklusreegleid erinevates liikluskeskkondades

	Alusharidus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	IV kooliaste
TEADMINE LIIKLUS- REEGLITE TUNDMINE	Laps: teab oma rühma ja lasteaia õueala reegleid, sh teab kuidas ohutult jalgrattaga lasteaia õuealal sõita; teab, kuidas jalkäijana ohutult liigelda, sh lastegrupis;	Õpilane: tunneb põhilisi liiklusreegleid ja –märke liikluskorraldusvahendeid oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes; nimetab reeglid, millega on vaja arvestada üksi ja ühiselt liigeldes (nt ekskursioonil, matkal, ühistranspordis, õppekäigul); kirjeldab raudtee ja maantee liiklusreeglite erinevust;	Õpilane: tunneb liiklusreegleid ja –märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes, mõistab raudtee ja maantee liiklusreeglite erinevust;	Õpilane: tunneb liiklusreegleid ja –märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes, sh raudteega seotuid;	Õpilane: tunneb liiklusreegleid ja –märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes;
KÄITUMINE LIIKLUS- REEGLITE JÄRGIMINE	järgib rühmas ja lasteaia õuealal kokkulepitud reegleid, sh jalgrattaga sõitmise osas;	järgib liiklusreegleid ning käitub liikluses ohutult.	järgib liiklusreegleid ning käitub liikluses ohutult, teiste liiklejatega arvestades.	järgib liiklusreegleid ning käitub liikluses ohutult, teiste liiklejatega arvestades.	järgib liiklusreegleid ning käitub liikluses ohutult, teiste liiklejatega arvestades.

	järgib lastegrupis tänaval liigeldes kokkulepitud reegleid.				
--	---	--	--	--	--

5. Laps/õpilane kaardistab liiklusohhtlikud kohad ja kavandab liikumisviisi arvestades enda ohutu koolitee

	Alusharidus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	IV kooliaste
OSKUS TEEKONNA PLANEERIMINE		<p>Õpilane: kirjeldab enda teekonda kodust kooli vastavalt oma liikumisviisile ja toob välja, millised on tema jaoks keerulised kohad liikluses, sh kooli ümbruses;</p>	<p>Õpilane: kaardistab enda kooliümbruse ja koolitee ohhtlikud kohad kaardil, kirjeldab ohu ja võimalikke tagajärgi;</p>	<p>Õpilane: võrdleb erinevaid marsruute ja liiklemisviise erinevaid aspekte (odavus, kiirus, pikkus, ohutus) arvestades ning valib endale kõige sobivama, liikleja rolli vaatepunktist ja erinevate liikluskeskkondade puhul (sh raudtee);</p>	<p>Õpilane: toob välja ja analüüsib seoseid liikleja, sõiduki ja liikluskeskkondadest tulenevate ohutude vahel (sh kooliteel);</p>
KOOLITEE KAVANDAMINE		<p>kavandab enda ohutu koolitee.</p>	<p>kavandab enda ohutu koolitee liikumisviisist lähtuvalt;</p> <p>nimetab erinevaid võimalusi Eestis liiklemiseks, kasutab erinevaid transpordi võimalusi marsruudi koostamiseks oma kodukohast soovitud punkti jõudmiseks (nt klassi matka või ekskursiooni planeerimiseks).</p>	<p>planeerib ja kaardistab oma koolitee vähemalt kahte erinevat liikumisviisi ning liikleja rolli silmas pidades, kasutades selleks erinevaid tehnilisi võimalusi (liiklusmärkide/ liikluskorraldusvahendite või ohukohtade pildistamine, GPS koordinaatide määramine), lisab ohu kirjelduse ning leiab lahendusi ohutude vältimiseks.</p>	<p>kaardistab oma koolitee vähemalt kolme erinevat liikumisviisi ja liikleja rolli silmas pidades, kasutades selleks erinevaid tehnilisi võimalusi, leiab võimalusi ohutude vältimiseks ja vajadusel teeb (nt koolijuhile) ettepanekuid kooliterritoriumi ohutumaks muutmiseks.</p>

6. Laps/õpilane on teadlik enda ja oma pere liiklemise harjumustest, eesti ja erinevate riikide liikluskultuuri olemusest ja liiklusohutuse tasemest

	Alusharidus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	IV kooliaste
OSKUS LIIKLUS- KULTUUR	<i>Laps:</i> kirjeldab enda ja oma pere liikumisviise.	<i>Õpilane:</i> kirjeldab enda ja oma pere liiklemise harjumusi;	<i>Õpilane:</i> kirjeldab erinevate riikide, sh Eesti liikluskultuuri olemust ja liiklejate harjumusi;	<i>Õpilane:</i> võrdleb erinevate riikide liiklusohutuse taset Eesti liiklusohutuse tasemega;	<i>Õpilane:</i> analüüsib erinevate riikide liikumisviise, liiklusohutust ja liikluskultuuri, selle muutumist ajas ning seost ohutu liikluskäitumisega, toob välja analüüsitavate riikide erinevused Eestiga võrreldes;
INFO OTSIMINE		tutvub kodukoha transpordiliikide ning liikumisviiside võimalustega;	otsib infot erinevate transpordivõimaluste kohta Eestis, mida kodukohas ei ole (nt tramm, troll, praam, laev, rong, lennuk) ning milliste ohutusreeglitega peab arvestama	otsib infot erinevate riikide liikluse eripärade kohta (sh liikumisviiside valik) ja oskab välja tuua, kuidas sellega enda käitumise puhul arvestada (nt vasakpoolne liiklus, mitmerealised raudteed, jalgrattaliiklusega arvestamise vajadus, erinevad transpordiliigid);	leiab erinevatest meediakanalitest erinevate liikumisviiside puhul toimunud liiklusõnnetuste kirjeldusi (sh raudteel) ja erinevusi, aja, riikide jm põhjal;
INFO ESITAMINE		koostab õpetaja juhendamisel küsitluse või vaatluse tulemuste põhjal lihtsa diagrammi enda ja kaasõpilaste liikluskäitumisest (nt kooli tuleku viisid või turvavarustuse kasutamine erinevatel nädalapäevadel).	nimetab erinevaid võimalusi Eestis liiklemiseks, teab ja oskab kasutada erinevaid transpordi võimalusi marsruudi koostamiseks oma kodukohast soovitud punkti jõudmiseks (nt klassi matka või ekskursiooni planeerimiseks);	otsib, kogub ja esitleb andmeid ning teeb nendest lähtuvalt ettepanekuid kodukoha, kooli, klassi liiklusohutuse suurendamiseks.	loeb oma maakonna terviseprofiili (õnnetused, vigastused võrrelduna elanike arvuga) ja võrdleb seda teiste maakondade terviseprofiiliga.

			loeb tabelist, graafikult ja koostab lihtsamat liiklusstatistikat (nt protsentuaalset jaotust).		
--	--	--	---	--	--